

Do No Significant Harm (DNSH) Veroorzaak geen ernstige schade

Veelgestelde vragen - oktober 2024

Interfederaal DNSH-netwerk¹ (secretariaat door het Federaal Planbureau)

Dit document bevat algemene richtlijnen voor de toepassing van het DNSH-beginsel uit het Europees milieubeleid, in vorm van een vragenlijst.

Bij de verschillende DNSH-contactpunten (zie 4.2) is ook een vademecum beschikbaar met een methodologie voor het toezicht en de controle op de naleving van het DNSH-beginsel op de maatregelen ter uitvoering van het Plan voor Herstel en Veerkracht (PHV). De verschillende overheden bevoegd voor coördinatie en uitvoering van het PHV kunnen hiervan gebruik maken in het kader van hun respectieve verantwoordelijkheden tegenover de Europese Commissie, om op die manier de Europese financiering te garanderen.

Inhoud

1. Do No Significant Harm (DNSH) in het algemeen (milieucontext)	4
1.1 Wat betekent de afkorting DNSH?	4
1.2 Wat is het doel van het DNSH-beginsel?.....	4
1.3 Aan welke milieudoelstellingen wordt het DNSH-beginsel getoetst?	4
1.4 Wat is de oorsprong van het DNSH-beginsel?.....	5
1.5 Wanneer is het DNSH-beginsel van toepassing?.....	5
1.6 Hoe pas je het DNSH-beginsel toe?.....	6
1.7 Wat is een ex-ante DNSH-beoordeling?	6
2. Toepassing van het DNSH-beginsel in de faciliteit voor herstel en Veerkracht (FHV) en het Belgische plan voor herstel en Veerkracht (PHV)	6

¹ Het Interfederaal DNSH-netwerk bestaat uit de contactpersonen die in het kader van het Plan voor herstel en veerkracht verantwoordelijk zijn de ondersteuning van het DNSH-beginsel (zie 4.2). Het netwerk komt ongeveer maandelijks samen en het Federaal Planbureau neemt het secretariaat waar.

2.1	Wat is de faciliteit voor herstel en veerkracht (FHV)?	6
2.2	Wat is het Belgisch Plan voor herstel en Veerkracht (PHV)?	7
2.3	Waarom is het DNSH-beginsel van toepassing op het Belgisch Plan voor herstel en Veerkracht?. ..	7
2.4	Hoe werd het DNSH-beginsel toegepast op de maatregelen uit het Belgisch Plan voor Herstel en Veerkracht?.....	7
2.5	Hoe voer je een ex-ante DNSH-beoordeling uit van maatregelen die deel uitmaken van het nationaal herstelplan?	8
2.6	Wanneer volstaat een vereenvoudigde voorafgaande DNSH-beoordeling van maatregelen van het PHV? ..	9
2.7	Welke elementen van de voorafgaande DNSH-beoordeling van een PHV-maatregel kunnen worden gebruikt bij een gedetailleerde DNSH-analyse?	10
2.8	Welke formele vereisten gelden voor de naleving van het DNHS-beginsel?	12
2.9	Moet een project aan alle milieudoelstellingen van het DNSH-beginsel getoetst worden?	12
2.10	Moeten alle fasen van een project getoetst worden aan het DNSH-beginsel?	12
2.11	In hoeverre maken de indirecte effecten van een project of openbare aanbesteding deel uit van de DNSH-beoordeling?	13
2.12	Zijn bepaalde activiteiten uitgesloten van financiering op basis van het DNSH-beginsel?	13
2.13	Wat is het verband tussen de DNSH-toets en de klimaatbestendigheidstoets (climate proofing)?	14
2.14	Wat is het verband tussen DNSH-toets en duurzaamheidstoetsing (sustainability proofing)?	14
3.	DNSH in de praktijk	14
3.1	Welke methodologie moet ik als overheid volgen om ervoor te zorgen dat het DNSH-beginsel wordt nageleefd tijdens de uitvoering van de PHV-maatregel?	14
3.2	Wat is een DNSH-mijlpaal of streefdoel?	15
3.3	Wie moet toezien op de naleving van het DNSH-beginsel?	15
3.4	Wat zijn de belangrijkste elementen waarmee een overheid moet rekening houden om het DNSH-beginsel na te leven bij de uitvoering van een maatregel van het PHV?	16
3.5	Wat zijn de gevolgen van niet-naleving van het DNSH-beginsel?	16
4.	Bronnen en contactpunten	16

4.1	Waar vind ik meer informatie over DNSH?	16
4.2	Waar kan ik terecht met vragen?.....	17
BIJLAGE I: Woordenlijst		18
1.	Herstel en Veerkracht Faciliteit (FHV).....	18
2.	Uitvoeringsbesluit van de Raad (CID)	18
3.	Operationele regelingen	18
4.	Taxonomie.....	18
5.	Taxonomie gedelegeerde handelingen.....	19
BIJLAGE II Waar is het DNSH-beginsel al van toepassing?		20
Het DNSH-beginsel in EU-initiatieven.....		20
Het DNSH-beginsel in federale initiatieven		26

1. Do No Significant Harm (DNSH) in het algemeen (milieucontext)

1.1 Wat betekent de afkorting DNSH?

DNSH staat voor Do No Significant Harm. Op basis van dit milieubeginsel mag een activiteit 'geen 'ernstige afbreuk' doen aan de energie- en klimaatdoelstellingen van het Europees milieubeleid: de beperking van klimaatverandering, aanpassing aan klimaatverandering, bescherming van water en mariene hulpbronnen, circulaire economie, beperking van verontreiniging en bescherming van biodiversiteit (zie 1.3).

1.2 Wat is het doel van het DNSH-beginsel?

Afhankelijk van de juridische grondslag op basis waarvan het DNSH-beginsel geldt (zie bijlage II voor een voorbeeld), en de bijbehorende richtlijnen, kan het DNSH-beginsel verschillende doelstellingen nastreven, die naast elkaar kunnen bestaan:

- het uitsluiten van milieuschadelijke projecten en investeringen van financiering;
- het verbeteren van klimaat- en milieuprestaties van projecten en investeringen, waarbij het DNSH-beginsel eisen stelt die verdergaan dan de naleving van de EU-wetgeving;
- het uitsluitend toekennen van financiering aan investeringen met de beste milieuprestaties ('groene' investeringen volgens de EU-taxonomie).²

1.3 Aan welke milieudoelstellingen wordt het DNSH-beginsel getoetst?

Volgens het DNSH-beginsel mogen investeringen en hervormingen geen ernstige afbreuk doen aan de volgende zes milieudoelstellingen, vastgelegd in Artikel 17 van de Europese Taxonomieverordening ([Verordening \(EU\) 2020/852](#)):

1. **De beperking van klimaatverandering:** de activiteit mag niet leiden tot een aanzienlijke toename van broeikasgasemissies;
2. **De aanpassing aan klimaatverandering:** de activiteit mag niet leiden tot een toename van de negatieve effecten van het huidige en toekomstige klimaat, op de activiteit zelf of op mensen, natuur of eigendommen;
3. **Het duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen:** de activiteit mag geen negatieve invloed hebben op de goede toestand of het ecologisch potentieel van oppervlaktewateren en grondwater, en op de goede milieutoestand van mariene wateren;
4. **De circulaire economie, met inbegrip van afvalpreventie en -recyclage:** de activiteit mag niet worden gekenmerkt door een aanzienlijke inefficiëntie in het gebruik van materialen of in het directe of

² Miralles, M., Gourdon, T., Seigneur, I., Arranz Padilla, M. and Pickard Garcia, N., Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/18850, JRC135691, p.41

indirecte gebruik van natuurlijke hulpbronnen³ zoals niet-hernieuwbare energiebronnen, grondstoffen, water en bodem, gedurende een of meer stadia van de levenscyclus van producten, met name wat betreft levensduur, herstelbaarheid, schaalbaarheid, herbruikbaarheid of recycleerbaarheid van producten. De activiteit mag niet leiden tot een aanzienlijke toename van de productie, verbranding of verwijdering van afval, met uitzondering van de verbranding van niet-recycleerbaar gevaarlijk afval. Ten slotte mag de verwijdering van afval op lange termijn geen significante en blijvende nadelige gevolgen voor het milieu hebben.

5. **De preventie en bestrijding van verontreiniging:** de activiteit mag niet leiden tot een aanzienlijke toename van de emissies van verontreinigende stoffen in de lucht, het water of de bodem ten opzichte van de situatie vóór de start van de activiteit;
6. **De bescherming en het herstel van biodiversiteit en ecosystemen:** de activiteit mag geen aanzienlijke schade veroorzaken aan de goede toestand en veerkracht van ecosystemen of schadelijk zijn voor de staat van instandhouding van habitats en soorten, met inbegrip van die van Uniebelang.

1.4 Wat is de oorsprong van het DNSH-beginsel?

Dit beginsel brengt de “groene eed” van de Europese Green Deal ([Mededeling van de Commissie van december 2019](#)) in praktijk: « Alle acties en beleidsmaatregelen van de EU moeten de EU helpen om een succesvolle en rechtvaardige transitie naar een duurzame toekomst tot stand te brengen ».

De Europese Taxonomieverordening ([Verordening \(EU\) 2020/852](#)⁴) vormt de kern van de Europese strategie inzake duurzame financiering, met het DNSH-beginsel als absolute voorwaarde. Artikel 17 van deze verordening bepaalt wanneer een economische activiteit ernstige afbreuk doet aan de zes Europese milieudoelstellingen.

1.5 Wanneer is het DNSH-beginsel van toepassing?

Het DNSH-beginsel is van toepassing als daartoe een beslissing is genomen door de Europese of nationale overheden, of gemeenschappen en gewesten. Het DNSH-beginsel wordt steeds belangrijker voor activiteiten die gefinancierd worden uit de Europese begroting en dus ook in het investeringsbeleid van de privésector en nationale overheden.

Bijlage II bevat een overzicht van de situaties waarin DNSH van toepassing is. De toepassing zal naar verwachting verder uitbreiden.

³ *Natuurlijke hulpbronnen omvatten energie, materialen, metalen, biomassa, lucht en land.*

⁴ Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088.

1.6 Hoe pas je het DNSH-beginsel toe?

De algemene beginselen, het ambitieniveau, de activiteiten die worden uitgesloten, enz. hangen af van de toepasselijke DNSH-richtlijnen.

De Europese Commissie publiceerde [Technische richtsnoeren](#) voor de toepassing van het DNSH-beginsel in de [herstel- en veerkrachtfaciliteit](#) (zie 2.1). Daarnaast werkt de Commissie aan Technische richtsnoeren voor de toepassing van het DNSH-beginsel in het Sociaal Klimaatfonds (SCF). De Commissie gaf aan dat de richtsnoeren voor het SCF als blauwdruk zullen dienen voor algemene richtsnoeren voor de toepassing van het DNSH-beginsel.

Deze algemene richtsnoeren zullen zeer nuttig zijn bij het aanmoedigen van een harmonieuze en vereenvoudigde toepassing van het DNSH-beginsel in de verschillende Europese fondsen en overheidsinitiatieven. Verwacht wordt dat de Commissie ook een uitgebreidere uitsluitingslijst zal publiceren met activiteiten die van meet af aan zijn uitgesloten van het DNSH-beginsel.

1.7 Wat is een ex-ante DNSH-beoordeling?

Een ex-ante DNSH-beoordeling is een voorafgaande DNSH-beoordeling die plaatsvindt vóór de uitvoeringsfase van een investering, project, hervorming, activiteit, maatregel, enz.

Wanneer lidstaten een aanvraag indienen voor financiering uit een Europees fonds is een voorafgaande DNSH-beoordeling vereist van elke voorgestelde maatregel. Lidstaten tonen aan dat de maatregel geen of een verwaarloosbare negatieve impact zal hebben op één van de zes milieudoelstellingen en/of welke actie moet worden ondernomen om het risico van aanzienlijke schade aan de milieudoelstellingen te voorkomen en beheeren (zie vraag 2.4). In sommige gevallen voorziet de voorafgaande toetsing aan de beginselen van DNSH daarnaast ook in een beoordeling van de naleving van het DNSH-beginsel tijdens de latere uitvoering van de maatregel (bijvoorbeeld in het kader van een hervorming of een oproep tot het indienen van projecten).

De ex-ante DNSH-beoordelingen van de maatregelen in het Belgisch Plan voor herstel en Veerkracht kunnen aangevraagd worden bij je DNSH- contactpunt (zie 4.2)

2. Toepassing van het DNSH-beginsel in de faciliteit voor herstel en Veerkracht (FHV) en het Belgische plan voor herstel en Veerkracht (PHV)

2.1 Wat is de faciliteit voor herstel en veerkracht (FHV)?

De faciliteit voor herstel en Veerkracht (Facility for Recovery and Resilience Facility) werd opgericht bij [Verordening \(EU\) 2021/241](#) om na de pandemie de samenleving te heropbouwen, de welvaart van toekomstige generaties te waarborgen en tegelijkertijd de koers naar een duurzamere, rechtvaardigere en dynamischere samenleving te blijven volgen.

De FHV financiert de nationale herstelplannen van de lidstaten (zie 2.2) en het RePowerEU-plan (uitbreiding van het FHV met het antwoord van de Commissie op de sociaaleconomische problemen en de verstoring van de wereldwijde energiemarkt als gevolg van de Russische inval in Oekraïne).

De FHV is een op prestaties-gebaseerd instrument dat onder direct beheer van de Europese Commissie staat, waarbij betalingen aan de lidstaten worden gedaan op basis van de bereikte resultaten in termen van hervormingen en investeringen. Dit betekent dat de Commissie de lidstaten pas betaalt wanneer is aangetoond dat de mijlpalen en doelstellingen zijn bereikt.

2.2 Wat is het Belgisch Plan voor herstel en Veerkracht (PHV)?

Het Belgisch Plan voor herstel en Veerkracht (PHV) bestaat uit een reeks investeringen en hervormingen, maatregelen genoemd, die voor ongeveer 5,3 miljard euro gefinancierd worden door de Europese Unie via de FHV.

Naast de maatregelen van het PHV die gefinancierd worden door de Europese Unie, worden er ook maatregelen gefinancierd op Belgisch niveau (federaal, gewestelijk, gemeenschapsniveau). Ga voor meer informatie naar de website van [NextGenBelgium](#).

2.3 Waarom is het DNSH-beginsel van toepassing op het Belgisch Plan voor herstel en Veerkracht?

In overeenstemming met de Europese faciliteit voor herstel en Veerkracht geldt het DNSH-beginsel als horizontaal beginsel voor alle nationale plannen voor herstel en veerkracht. Het DNSH-beginsel zorgt ervoor dat de hervormingen en investeringen van het PHV voldoen aan de klimaat- en milieunormen en prioriteiten van de EU.

Volgens artikel 5 lid 2 van [Verordening \(EU\) 2021/241](#) tot oprichting van de herstel- en Veerkrachtfaciliteit is het DNSH-beginsel van toepassing op alle maatregelen uit de nationale herstelplannen die gefinancierd worden met middelen uit het Europees herstellfonds. Deze maatregelen worden uitgevoerd door projecten, die op hun beurt het DNSH-beginsel moeten naleven.

Daarnaast besliste de Belgische regering in het begrotingsakkoord van 2021 dat alle maatregelen uit **het Belgisch herstelplan** moeten voldoen aan het DNSH-beginsel. Dit betekent dat het DNSH-beginsel dient als voorwaarde bij de selectie van projecten om in aanmerking te komen voor financiering uit het Belgisch herstelplan, ook de projecten die geen Europese financiering krijgen.

2.4 Hoe werd het DNSH-beginsel toegepast op de maatregelen uit het Belgisch Plan voor Herstel en Veerkracht?

Alle herstelmaatregelen van het Belgisch Plan voor herstel en Veerkracht (federaal, gewestelijk en gemeenschapsniveau) werden beoordeeld op mogelijke ernstige negatieve effecten op een of meer van de zes milieudoelstellingen.

De coördinatie gebeurde door het Federaal Planbureau, in overleg met de projectleider. De resultaten van de voorafgaande DNSH-beoordelingen zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de betreffende overheden (zie 4.2).

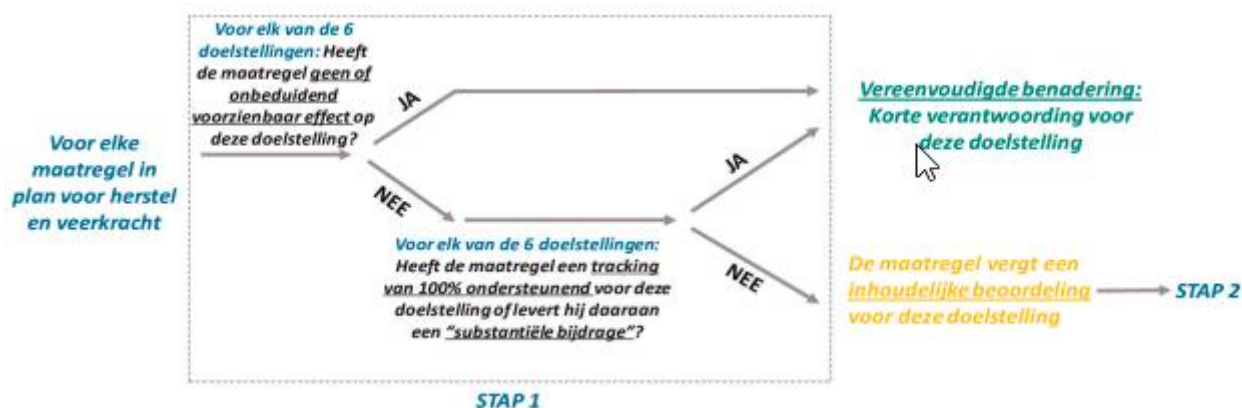
Deze voorafgaande DNSH-beoordeling van door België voorgestelde maatregelen is zeer belangrijk. Zij beschrijft de voorzorgsmaatregelen, voorwaarden of uitvoeringsmodaliteiten waaraan tijdens de uitvoeringsfase van de maatregelen moet worden voldaan om naleving van het DNSH-beginsel te garanderen.

Op basis van deze beoordeling bevestigde de Commissie dat de Belgische PHV-maatregelen in overeenstemming zijn met het DNSH-beginsel. Bovendien heeft de Commissie, waar zij dit nodig achtte, in het besluit van de Raad (CID) betreffende de uitvoering specifieke DNSH-voorwaarden en/of DNSH-mijlpalen of -doelstellingen opgelegd die België tijdens de uitvoeringsfase moet bereiken of naleven om DNSH-naleving te garanderen (zie 3.2).

2.5 Hoe voer je een ex-ante DNSH-beoordeling uit van maatregelen die deel uitmaken van het nationaal herstelplan?

De te volgen methode voor de ex-ante beoordeling van herstelmaatregelen wordt gedetailleerd beschreven in de mededeling van de Europese Commissie met Technische richtsnoeren (2021/C 58/01) over de toepassing van het beginsel ‘geen ernstige afbreuk doen aan’ in het kader van de Verordening betreffende de faciliteit voor herstel en veerkracht.

Lidstaten worden gevraagd de volgende stappen te volgen bij de beoordeling:

Tijdens de eerste stap wordt onderzocht voor welke milieudoelstelling een grondige evaluatie vereist is en voor welke een eenvoudige aanpak volstaat (Deel 1 van de checklist).

Deel 1 van de checklist

Voor welke milieudoelstellingen moet de maatregel inhoudelijk aan het beginsel "geen ernstige afbreuk doen aan" worden getoetst?	Ja	Nee	Onderbouwing indien "Nee" is gekozen
Klimaatmitigatie			
Klimaatadaptatie			
Duurzaam gebruik en bescherming water en mariene hulpbronnen			
Circulaire economie, met inbegrip van preventie en recycling van afval			
Preventie en bestrijding verontreiniging in lucht, water of bodem			
Bescherming en herstel biodiversiteit en ecosystemen			

Tijdens de tweede stap voeren lidstaten een grondige analyse uit waar vereist (deel 2 van de checklist).

Deel 2 van de checklist — Voorbeeld voor de milieudoelstelling "Klimaatmitigatie"

Vragen	Nee	Inhoudelijke onderbouwing
<i>Klimaatmitigatie:</i> Zal de maatregel naar verwachting tot aanzienlijke broeikasgasemissies leiden?		

In Bijlage IV bij de [Technische richtsnoeren](#) staan fictieve voorbeelden van DNSH-beoordelingen.

2.6 Wanneer volstaat een vereenvoudigde voorafgaande DNSH-beoordeling van maatregelen van het PHV?

De Europese Commissie bepaalt in haar [Technische richtsnoeren](#) voor de toepassing van het DNSH-beginsel in het kader van de FHV dat een eenvoudige screening mogelijk is in de volgende gevallen:

a. Aard van de maatregel

Bepaalde maatregelen zijn van dien aard dat redelijkerwijs mag aangenomen worden dat ze geen directe of indirecte negatieve impact hebben op de milieudoelstellingen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een maatregel over de aanwerving van onderwijzend personeel om het probleem van vroegtijdige schoolverlating aan te pakken.

b. 100% bijdrage aan een doelstelling

[Verordening \(EU\) 2021/241](#) tot oprichting van de FHV voorziet in Bijlage VI 200 Steunverleningsgebieden waaraan maatregelen opgehangen kunnen worden. Aan elk van deze investeringen wordt een klimaat- en een milieucoëfficiënt toegekend. Als de maatregel voor 100% bedraagt aan een van de milieudoelstellingen wordt de maatregel geacht in overeenstemming te zijn met het DNSH-beginsel voor de betreffende

doelstelling. Een korte motivering volstaat in dat geval. Voorbeelden hiervan zijn Investerings in wind- en zonne-energie.

c. Substantiële bijdrage aan een doelstelling

De Europese Taxonomieverordening ([Verordening \(EU\) 2020/852](#)) legt in de artikelen 10 tot en met 16 vast aan welke criteria een activiteit moet voldoen om een substantiële bijdrage te leveren aan een van de milieudoelstellingen. Als een activiteit aan deze voorwaarden voldoet wordt ze geacht in overeenstemming te zijn met het DNSH-beginsel voor de betreffende doelstelling. In dat geval volstaat een korte motivering. Zo worden maatregelen over energie-efficiëntie van gebouwen geacht geen aanzienlijke schade te veroorzaken aan de doelstelling klimaatmitigatie.

2.7 Welke elementen van de voorafgaande DNSH-beoordeling van een PHV-maatregel kunnen worden gebruikt bij een gedetailleerde DNSH-analyse?

Tijdens de voorafgaande DNSH-beoordeling van een maatregel van het PHV, tonen lidstaten door middel van evaluaties en documenten aan dat de maatregel geen ernstige afbreuk doet aan de milieudoelstelling.

Lidstaten kunnen zich hierbij baseren op de technische DNSH-onderzoekscriteria die door de Europese Commissie zijn vastgesteld in de [gedelegeerde handelingen](#) met betrekking tot de taxonomie (zie 2.8 en bijlage I) en op de elementen in bijlage II van de door de Commissie gepubliceerde [Technische richtsnoeren](#) voor de toepassing van het DNSH-beginsel in de context van de FHV (zie tabel 1).

Tabel 1 Elementen voor DNSH-beoordeling (niet-uitputtend)

<i>Milieudoelstelling</i>	<i>Controleer de naleving en verstrek bewijsstukken⁵</i>	<i>Nieuw bewijs leveren⁶</i>
<i>Kan betrekking hebben op meerdere doelstellingen</i>	European, national, regional and local environmental legislation	Implementatie van een milieuzorgsysteem volgens EMAS of ISO14001 EU-milieukeurmerk (vastgesteld bij Verordening (EG) nr. 66/2010) Milieukeurmerk type I (gedefinieerd in ISO 14024:2018)

⁵ Een factuur, een certificaat, een externe audit of de uitwisseling van informatie met projectleiders en opdrachtnemers zijn voorbeelden van bewijsstukken.

⁶ Voorbeelden van bewijsstukken zijn: facturen, certificaten/certificeringen, vergunningen, externe audits, uitwisselingen van informatie met projectmanagers of onderaannemers, technische clausules in aanbestedingsspecificaties, notulen van vergaderingen of bezoeken ter plaatse, notulen van (definitieve) oplevering van het gebouw, labels (FSC, PEFC, Indoor Air Comfort, etc.), milieubeheersplan (afval, vervuiling, etc.), bewijs van behandeling van vervuilde grond, waterbeheerplan van de bouwplaats, milieudiagnostisch rapport, luchtkwaliteitsmetingen, lijst van milieunormen, etc., milieubeheersplan van de bouwplaats (afval, vervuiling, etc.), bewijs van behandeling van vervuilde grond, waterbeheerplan van de bouwplaats, milieudiagnostisch rapport, luchtkwaliteitsmetingen, lijst van aangeplante soorten, bodemonderzoekresultaten, biodiversiteitsnota, etc.

	<p>EU-criteria voor groene overheidsopdrachten⁷</p> <p>De gids voor duurzame aankopen⁸</p>	<p>Exploitatie- en omgevingsvergunningen</p> <p>Studies (bv. studies die worden gefinancierd door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek (JRC) van de Europese Commissie)</p> <p>Milieubeheersystemen en beste milieupraktijken⁹</p>
<i>Beperking van klimaatverandering</i>	Doelstelling om de uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 te verminderen en doelstelling over nationale klimaatneutraliteit tegen 2050.	Energieprestatiecertificaat (Energy performance certificate, EPB,...)
<i>Aanpassing aan de klimaatverandering</i>	Lokale, sectorale, regionale of aanpassingsinspanningen	<p>Proportionele beoordeling van klimaatrisico's</p> <p>Klimaatbestendigheid</p>
<i>Duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen</i>	<p>Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG)</p> <p>Kaderrichtlijn mariene strategie (2008/56/EU)</p>	<p>Bewijs dat de maatregel geen significante gevolgen heeft voor beschermde habitats en soorten die rechtstreeks afhankelijk zijn van water</p> <p>Ontwikkeling van een stroomgebiedsbeheersplan</p> <p>Milieueffectrapport (MER) met inbegrip van een watereffectbeoordeling (overeenkomstig de Richtlijnen 2011/92/EU en 2000/60/EG)</p>
<i>Circulaire economie, met inbegrip van afvalpreventie en recycling</i>	<p>Nationaal of regionaal afvalbeheersplan en afvalpreventieprogramma</p> <p>Relevante nationale, regionale of lokale strategie voor de circulaire economie</p> <p>beginselen van productduurzaamheid en afvalhiërarchie</p> <p>Normen (vb. ISO 20887)</p> <p>EU-protocol voor het beheer van bouw- en sloopafval¹⁰</p>	<p>Bewijs van efficiënt gebruik van de belangrijkste grondstoffen</p> <p>Bewijs dat afvalinzameling aan de bron selectief en efficiënt is en dat afvalstoffen op de juiste manier wordt gesorteerd voor hergebruik of recycling</p>
<i>Preventie en bestrijding van verontreiniging</i>	<p>Plannen ter vermindering van de verontreiniging op mondiaal, nationaal, regionaal of lokaal niveau</p> <p>Best Beschikbare Technieken¹¹ (BBT).</p>	
<i>Bescherming en herstel van biodiversiteit en ecosystemen</i>	Duurzaam gebruik van pesticiden (zoals gedefinieerd in Richtlijn 2009/128/EG)	Milieueffectrapport (MER) (Richtlijn 2011/92/EU).

⁷ https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

⁸ <https://guidedesachatsdurables.be/nl>

⁹ https://ec.europa.eu/environment/emas/emas_publications/sectoral_reference_documents_en.htm

¹⁰ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/31521/attachments/1/translations/en/renditions/native>

¹¹ <https://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>

	Lijst van vergunningsplichtige stoffen in bijlage XIV bij Verordening (EU) 1907/2006 Goede praktijken in de strijd tegen antimicrobiële resistentie (2019/C 214/01) Habitatrictlijn 92/43/EU en Vogelrichtlijn (EU) 2009/147	
--	--	--

Bron: Deze tabel is gebaseerd op Bijlage II van de door de Commissie gepubliceerde [Technische richtsnoeren](#) over de toepassing van het DNSH-beginsel in het kader van de FHV.

2.8 Welke formele vereisten gelden voor de naleving van het DNSH-beginsel?

Er zijn geen formele, vooraf vastgestelde vereisten voor de naleving van het DNSH. Kandidaten en inschrijvers tonen met zoveel mogelijk middelen aan dat geen ernstige schade aan de milieudoelstellingen zal worden toegebracht. (zie 2.7).

Wel bieden de [Technische richtsnoeren](#) van de Europese Commissie inzake de Taxonomie nuttige informatie. De technische onderzoekscriteria (kwalitatieve en/of kwantitatieve criteria), vastgesteld door de Europese Commissie in de [Gedelegeerde Handelingen](#)¹² met betrekking tot de Taxonomie leggen de voorwaarden vast om te bepalen wanneer een economische activiteit kan worden geacht wezenlijk bij te dragen aan een van de zes milieudoelstellingen, of wanneer deze economische activiteit geen aanzienlijke schade toebrengt aan een van de andere milieudoelstellingen.

Aangezien deze criteria het voordeel hebben dat ze door de Commissie zijn aanvaard als een aanvaardbare drempel voor DNSH-conformiteit, vermindert de toepassing ervan de administratieve last van het evaluatieproces aanzienlijk en minimaliseert het de onzekerheid rond de interpretatie van de DNSH-conformiteit door de Commissie.

2.9 Moet een project aan alle milieudoelstellingen van het DNSH-beginsel getoetst worden?

De impact van een project wordt beoordeeld op elk van de zes milieudoelstellingen, zelfs als een doelstelling niet a priori verband houdt met het project in kwestie. Voor geen enkele doelstelling mag de impact 'aanzienlijk' zijn.

2.10 Moeten alle fasen van een project getoetst worden aan het DNSH-beginsel?

De DNSH-beoordeling houdt rekening met de volledige levenscyclus van het project: aankoop, productie, gebruik en eindelevensfase, zelfs na afloop van het herstel- en veerkrachtplan (2021-2026).

¹² Zie hieronder in de woordenlijst de term 'gedelegeerde handelingen'

In de [Technische richtsnoeren](#) geeft de Europese Commissie een aantal voorbeelden. Bij de DNSH-beoordeling van de aankoop van voertuigen moet ook rekening gehouden worden met de vervuiling (bv. luchtemissies) die wordt gegenereerd tijdens de assemblage, het vervoer en het gebruik van voertuigen, alsook met de juiste nazorg van autowrakken (met inbegrip van een goed beheer aan het einde van de levensduur van batterijen en elektronica). Een ander voorbeeld betreft een project waarbij bussen worden aangeschaft: naast een beschrijving van de emissies van de bussen zelf moet ook beschreven worden of er gerecycleerde materialen zijn gebruikt, hoe de voertuigen zullen worden gedemonteerd na bijvoorbeeld 30 jaar dienst (d.w.z. ruim na 2026).

2.11 In hoeverre maken de indirecte effecten van een project of openbare aanbesteding deel uit van de DNSH-beoordeling?

De DNSH-beoordeling neemt niet alleen de directe effecten van het project in overweging, maar ook de belangrijkste indirecte effecten. De Europese Commissie omschrijft dit als ‘redelijkerwijs te voorziene en relevante gevolgen, die zich buiten het project en na de uitvoering van het project voordoen’. Als voorbeeld noemt ze de toekomstige broeikasgasemissies door toenemend verkeer als gevolg van de aanleg van een nieuwe weg ([Technische richtsnoeren](#)).

2.12 Zijn bepaalde activiteiten uitgesloten van financiering op basis van het DNSH-beginsel?

In het kader van de RRF worden in de [Technische richtsnoeren](#) (2021/C 58/01) voor de toepassing van het DNSH-beginsel expliciet de uitsluitingscriteria uiteengezet voor activiteiten die onder het emissiehandelssysteem (ETS) vallen en voor het gebruik van fossiele brandstoffen voor de productie van elektriciteit en/of warmte:

- **Activiteiten die onder de regeling voor de handel in emissierechten (ETS) vallen:** “Met name wat betreft maatregelen ter ondersteuning van activiteiten die onder het EU-emissiehandelssysteem (ETS) vallen, mogen, om de door de EU-ETS ingevoerde marktsignalen niet te verstoren en in overeenstemming met de benadering van het Fonds voor een billijke overgang, activiteiten met verwachte CO₂-equivalentemissies die niet aanzienlijk lager zijn dan de relevante benchmarks die zijn vastgesteld voor kosteloze toewijzing, in het algemeen niet worden gesteund in het kader van het RRF.” (Voetnoot 27 [Technische richtsnoeren](#))
- **Gebruik van fossiele brandstoffen voor de opwekking van elektriciteit en/of warmte:** “In het licht van de hierboven uiteengezette voorwaarden moeten maatregelen met betrekking tot de opwekking van elektriciteit en/of warmte met behulp van fossiele brandstoffen, evenals de bijbehorende transmissie- en distributie-infrastructuur, in het algemeen niet worden beschouwd als DNSH-conform voor de doeleinden van het RHF, rekening houdend met de beschikbaarheid van koolstofarme alternatieven. ([Technische richtsnoeren](#), zesde paragraaf onder 2.4.) Uitzonderingen op deze regel zijn per geval mogelijk, maar moeten voldoen aan een aantal voorwaarden die zijn opgenomen in bijlage III van de [Technische richtsnoeren](#).

De overheid kan ook andere activiteiten uitsluiten wegens strijdigheid met DNSH-beginsel, als ze daartoe een expliciet besluit in die zin neemt. De Europese Raad sluit in de bijlage bij haar Uitvoeringsbesluit over het Belgisch herstelplan ([CID](#))¹³ bepaalde maatregelen uit van financiering door de Europese faciliteit voor herstel en Veerkracht (FHV).

2.13 Wat is het verband tussen de DNSH-toets en de klimaatbestendigheidstoets (climate proofing)?

Infrastructuurprojecten moeten voldoen aan de eis van klimaatbestendigheid om in aanmerking te komen voor financiering uit het [InvestEU-fonds](#), de Connecting Europe Facility ([Verordening \(EU\) 2021/1153](#)) en de in [Verordening \(EU\) 2021/1060](#) bedoelde Europese regionale ontwikkelingsfondsen. De klimaatbestendigheidstoets (climate proofing) kan nuttige informatie verschaffen om aan te tonen dat voldaan wordt het DNSH-beginsel, in het bijzonder voor de doelstellingen beperking van klimaatverandering en aanpassing aan klimaatverandering. De [Technische richtsnoeren 2021/C 373/01](#) beschrijven methoden voor de DNSH-beoordeling.

2.14 Wat is het verband tussen DNSH-toets en duurzaamheidstoetsing (sustainability proofing)?

In het kader van het [InvestEU-fonds](#) geldt een duurzaamheidstoetsing. Deze kan nuttige informatie opleveren om aan te tonen dat aan de eisen van het DNSH-beginsel wordt voldaan. De [Technische Richtsnoeren \(2021/C 280/01\)](#) beschrijft methoden voor de DNSH-beoordeling.

3. DNSH in de praktijk

3.1 Welke methodologie moet ik als overheid volgen om ervoor te zorgen dat het DNSH-beginsel wordt nageleefd tijdens de uitvoering van de PHV-maatregel?

Het is raadzaam om een controlesysteem (preventie-, detectie- en controlemaatregelen) op te zetten om ervoor te zorgen dat het DNSH-beginsel wordt nageleefd tijdens de uitvoering van PHV-maatregelen. De maatregelen variëren naargelang het project een hervorming of een investering betreft, en naargelang het risico op niet-naleving.

Voor de uitvoering van herstelmaatregelen van het PHV heeft het Interfederaal DNSH-netwerk een vademecum opgesteld met een methodologie voor toezicht en controle op de naleving van het DNSH-beginsel binnen het kader van de faciliteit voor herstel en veerkracht. Het vademecum is bedoeld als

¹³ Het Uitvoeringsbesluit van de Raad ([CID](#)) stelt bijvoorbeeld dat in het kader van projecten die verband houden met de circulaire economie (Belgium Builds Back Circular), bepaalde activiteiten, zoals activiteiten die verband houden met fossiele brandstoffen (met inbegrip van downstreamgebruik) of activiteiten waarbij de verwijdering van afval op lange termijn schade kan toebrengen aan het milieu (bv. kernafval), van meet af aan worden uitgesloten omdat ze niet voldoen aan het DNSH-beginsel (zie de zeer specifieke criteria en hun uitzonderingen op p.125-126 van de bijlage bij het Uitvoeringsbesluit van de Raad).

toelichting bij een methode voor de geharmoniseerde toepassing van het DNSH-beginsel, ter ondersteuning van de coördinerende en uitvoerende overheden van het plan voor herstel en veerkracht bij hun verplichtingen tegenover de Commissie.

3.2 Wat is een DNSH-mijlpaal of streefdoel?

DNSH-mijlpalen of -streefdoelen zijn vooraf door de verantwoordelijke overheid vastgelegde criteria die moeten worden bereikt om in aanmerking te komen voor financiering.

Het Uitvoeringsbesluit van de Raad¹⁴ (in het Engels Council Implementing Decision of [CID](#)) en de [Operationele Regelingen](#)¹⁵ (in het Engels Operational Arrangements) bevatten mijlpalen of streefdoelen voor de maatregelen van het PHV, waarvan sommige specifiek gelden voor het DNSH-beginsel. Voor investering I-1.15 van het PHV - Een industriële waardeketen voor de overgang naar waterstof - vereist het DNSH-beginsel bijvoorbeeld dat groene stroom gebruikt wordt in alle projecten die voortvloeien uit deze investering.

3.3 Wie moet toezien op de naleving van het DNSH-beginsel?

Alle betrokkenen, overheden bevoegd voor de projectoproep of openbare aanbesteding en projectleiders of opdrachtnemers, zijn verantwoordelijk voor de naleving van het DNSH-beginsel.

In het kader van de financieringsprogramma's waarop het DNSH-beginsel van toepassing is nemen de overheden het DNSH-beginsel op in de documenten van de projectoproep en het bestek van de overheidsopdracht. Zij zien er actief op toe dat projectleiders en opdrachtnemers de nodige maatregelen nemen tijdens de uitvoering van het project.

Projectleiders en opdrachtnemers voeren een zelfbeoordeling uit aan de hand van een DNSH-formulier dat de overheid ter beschikking stelt. Ze garanderen de naleving van het DNSH-beginsel tijdens de uitvoering van het project. Zij verlenen hun medewerking aan de bevoegde overheid voor de controle op de naleving van het DNSH-beginsel, in overeenstemming met de contractuele vereisten en de gevolgen bij niet-naleving (zie 3.5).

Meer informatie hierover en praktische hulpmiddelen zijn beschikbaar in het vademecum (zie 3.1) en bij uw DNSH-contactpunt (zie 4.2).

¹⁴ Het [uitvoeringsbesluit van de Raad \(CID\)](#) is het besluit van de Europese Raad tot formele goedkeuring van het Plan voor herstel en Veerkracht (PHV). Het stelt een tijdschema vast voor de uitvoering en monitoring van het plan, evenals mijlpalen, doelstellingen en indicatoren om deze monitoring te organiseren.

¹⁵ In de [Operationele Regelingen](#) wordt gebruik gemaakt van de informatie uit het uitvoeringsbesluit van de Raad (CID) en wordt, na overleg tussen de Commissie en de lidstaat, gedetailleerde informatie toegevoegd over de verificatiemechanismen voor de uitvoering van (PHV) en mogelijke nieuwe mijlpalen en streefdoelen.

3.4 Wat zijn de belangrijkste elementen waarmee een overheid moet rekening houden om het DNSH-beginsel na te leven bij de uitvoering van een maatregel van het PHV?

Het is belangrijk om rekening te houden met de volgende elementen tijdens de uitvoeringsfase van een maatregel (opstellen van een projectoproep, technisch bestek voor een overheidsopdracht, selectie van kandidaten of inschrijvers, of opvolging van de uitvoering van projectoproepen of overheidsopdrachten):

- alle DNSH-voorwaarden in het uitvoeringsbesluit van de Raad en de bijlagen daarbij, met inbegrip van uitgesloten activiteiten;
- de garanties die België heeft gegeven in de beschrijving van de maatregel, in de voorafgaande toetsing aan het DNSH-beginsel en/of in andere mededelingen aan de Commissie;
- de controlemechanismen zoals uiteengezet in de Operationele Regelingen tussen de Commissie en België.

Meer informatie hierover is beschikbaar in het vademecum (zie 3.1).

3.5 Wat zijn de gevolgen van niet-naleving van het DNSH-beginsel?

Voor de bevoegde overheden betekent de niet-naleving van het DNSH-beginsel dat financiering van de activiteit onmogelijk wordt. Voor projecten die voortvloeien uit maatregelen gefinancierd door de Europese faciliteit voor herstel en Veerkracht, kan de niet-naleving van de DNSH-verplichting leiden tot een tijdelijke opschorting of zelfs een permanente vermindering van de financiële middelen die de Europese Unie aan België toekende. (Artikel 5.2 van [Verordening EU 2021/241](#))

Voor projectleiders en aannemers betekent de niet-naleving van het DNSH-beginsel mogelijk een vermindering van de financiering of de terugvordering door de overheid van betaalde steun, overeenkomstig de contractuele bepalingen van de subsidieovereenkomst, het contract of enig ander juridisch document.

4. Bronnen en contactpunten

4.1 Waar vind ik meer informatie over DNSH?

Wetgeving

- De Europese Taxonomieverordening ([Verordening \(EU\) 2020/852](#)) over de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen.
- [Verordening \(EU\) 2021/241](#) tot instelling van de faciliteit voor herstel en veerkracht (FHV)
- [Mededeling van de Commissie](#) over de toepassing van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” in het kader van de verordening betreffende de faciliteit voor herstel en veerkracht 2021/C 58/01
- [Uitvoeringsbesluit van de Raad](#) (CID) betreffende de goedkeuring van de evaluatie van het herstel- en veerkrachtplan voor België en [bijlagen](#)
- [Operationele Regelingen](#) tussen de Commissie en België
- [REPowerEU-programma](#)

Websites

- [Het DNSH-beginsel | FOD Volksgezondheid \(belgium.be\)](#)
- [Vlaanderen](#)
- [Principe du DNSH | Développement Durable \(wallonie.be\)](#)
- [DNSH - RRP \(plan.be\)](#)

JRC Study

- [Beltrán Miralles, M., Gourdon, T., Seigneur, I., Arranz Padilla, M. and Pickard Garcia, N., The implementation of the ‘Do No Significant Harm’ principle in selected EU instruments, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2023, doi:10.2760/18850, JRC135691.](#)

4.2 Waar kan ik terecht met vragen?

- Federaal Expertisecentrum DNSH: DNSH@health.fgov.be
- Vlaams Gewest: dnsch.rtf@vlaanderen.be
- Waals Gewest: cst.sg@spw.wallonie.be
- Brussels Hoofdstedelijk Gewest: rtf.brussels@sprb.brussels
- Federatie Wallonie-Brussel: DNSH@cfwb.be
- Brussel Hoofdstedelijk Gewest: rtf.brussels@sprb.brussels
- Ostbelgien: felix.miessen@dgov.be

BIJLAGE I: Woordenlijst

1. Herstel en Veerkracht Faciliteit (FHV)

De [herstel- en veerkrachtfaciliteit \(FHV\)](#) vormt de kern van het [NextGenerationEU](#), het Europese plan voor het herstel van de economie na de covid crisis.

Via het Europese herstellfonds trekt de Commissie middelen aan door te lenen op de kapitaalmarkten (via EU-obligaties). Deze middelen worden vervolgens via nationale herstelplannen (bijv. het Belgische herstel- en veerkrachtplan) ter beschikking gesteld van de lidstaten om ambitieuze hervormingen en investeringen door te voeren die de economie en samenleving duurzamer en veerkrachtiger maken en voorbereiden op de ecologische en digitale transitie, in lijn met de EU-prioriteiten.

Het [FHV](#) is ook essentieel voor de uitvoering van het [REPowerEU](#), het Europese plan waarmee de Commissie een antwoord biedt op de sociaaleconomische impact en verstoring van de wereldwijde energiemarkt als gevolg van de Russische inval in Oekraïne.

2. Uitvoeringsbesluit van de Raad (CID)

Het uitvoeringsbesluit van de Raad ([CID](#)) is het besluit van de Europese Raad tot formele goedkeuring van het nationale Plan voor Herstel en Veerkracht (PHV). Het besluit legt een tijdschema vast voor de uitvoering en monitoring van het plan, evenals mijlpalen, doelstellingen en indicatoren voor de monitoring. Sommige mijlpalen en streefdoelen gelden specifiek voor de naleving van het DNSH-beginsel.

3. Operationele regelingen

In de [operationele regelingen](#) wordt gebruik gemaakt van de informatie uit het uitvoeringsbesluit van de Raad ([CID](#)) en wordt, na overleg tussen de Commissie en de lidstaat, meer gedetailleerde informatie toegevoegd over de controle op de uitvoering van het herstel- en veerkrachtplan (PHV), waaronder mogelijke nieuwe mijlpalen en streefdoelen.

4. Taxonomie

De Europese Taxonomieverordening ([Verordening \(EU\) 2020/852](#)) legt de criteria vast om te bepalen of een activiteit duurzaam is of niet. Ze bevat zes specifieke doelstellingen en criteria die bepalen of een activiteit substantieel bijdraagt aan een van deze doelstellingen en ernstige schade toebrengt aan een van de doelstellingen. Het taxonomiekompas ([EU Taxonomy Compass](#)) is een hulpmiddel om informatie uit de gedelegeerde handelingen te halen, dat kan worden gebruikt om deze verschillende criteria te identificeren, bijvoorbeeld voor de bouw van nieuwe gebouwen ([EU Taxonomy Navigator](#)).

5. Taxonomie gedelegeerde handelingen

Krachtens artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) kan de wetgever van de Europese Unie (EU) de Commissie door middel van specifieke regels in een wetgevingshandeling (de "basishandeling") bevoegdheden verlenen om "gedelegeerde handelingen" vast te stellen. Gedelegeerde handelingen zijn niet-wetgevingshandelingen die door de Europese Commissie worden vastgesteld om niet-essentiële onderdelen van de wetgeving te wijzigen of aan te vullen.

In het kader van de taxonomie, vullen de [gedelegeerde handelingen](#) de Europese Taxonomieverordening ([Verordening \(EU\) 2020/852](#)) aan door specifieke criteria vast te leggen voor het bepalen wanneer een economische activiteit een substantiële bijdrage levert aan één van de milieudoelstellingen en geen ernstige afbreuk doet aan de andere milieudoelstellingen. Nieuwe gedelegeerde handelingen zullen regelmatig toegevoegd worden op basis van veranderende technologieën en klimaatbeleid.

Sommige technische criteria zijn specifiek voor een bepaalde economische activiteit. De activiteit "Infrastructuur die wegvervoer en openbaar vervoer mogelijk maakt" doet bijvoorbeeld geen aanzienlijke afbreuk aan de doelstelling van de circulaire economie als *"ten minste 70 % (in gewicht) van het ongevaarlijke bouw- en sloopafval (met uitzondering van in de natuur voorkomende materialen die zijn gedefinieerd in categorie 17 05 04 van de Europese lijst van afvalstoffen, vastgesteld bij Beschikking 2000/532/EG) dat op de bouwplaats ontstaat, wordt klaargemaakt voor hergebruik, recyclage en andere nuttige toepassingen van materialen, met inbegrip van opvulactiviteiten waarbij afval wordt gebruikt ter vervanging van andere materialen, in overeenstemming met de afvalhiërarchie en het EU-protocol inzake het beheer van bouw- en sloopafval"*.

Andere criteria¹⁶ zijn algemeen van aard en hebben betrekking op verschillende soorten economische activiteiten. De algemene criteria voor de doelstelling 'bescherming en herstel van biodiversiteit en ecosystemen' zijn bijvoorbeeld de volgende:

"Er is een milieueffectenbeoordeling (MEB) of onderzoek (1) uitgevoerd in overeenstemming met Richtlijn 2011/92/EU. Wanneer een MEB is uitgevoerd, worden de vereiste verzachtende en compenserende maatregelen ter bescherming van het milieu uitgevoerd. Voor locaties/operaties in of grenzend aan gebieden met een gevoelige biodiversiteit (waaronder het Natura 2000-netwerk van beschermde gebieden, Unesco-werelderfgoedlocaties, belangrijke biodiversiteitsgebieden en andere beschermde gebieden) is in voorkomend geval een passende beoordeling uitgevoerd en worden op basis van de bevindingen daarvan de nodige verzachtende maatregelen uitgevoerd."

¹⁶ Zie de bijlagen van de gedelegeerde handelingen.

BIJLAGE II Waar is het DNSH-beginsel al van toepassing?

Het DNSH-beginsel in EU-initiatieven

Dit overzicht is onder andere gebaseerd op het JRC-rapport 2023: "[The implementation of the 'Do No Significant Harm' principle in selected EU-instruments](#)", en is mogelijk onvolledig.

Initiative	Description of DNSH application
Het DNSH-beginsel in het Europees kader voor duurzame financiering	
<p>Verordening (EU) 2019/2088 - Informatieverschaffing over duurzaamheid in de financiële dienstensector</p> <p>(Sustainable finance disclosure regulation - SFDR)</p>	<p>Artikel 2 (17) definieert een duurzame belegging als "een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het bereiken van een milieudoelstelling (...) mits deze beleggingen geen ernstige afbreuk doen aan die doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur volgen (...)".</p> <p>DNSH-voorwaarden worden bepaald in de Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1288 met technische reguleringsnormen (SFDR regulatory technical standards (RTS)).</p>
<p>De Europese Taxonomieverordening (Verordening (EU) 2020/852)</p>	<p>De Taxonomieverordening definieert zes milieudoelstellingen (artikel 9) en geeft een definitie van wat wordt beschouwd als een ernstige afbreuk aan elk van deze milieudoelstellingen (artikel 17).</p> <p>Volgens de Taxonomieverordening is een economische activiteit duurzaam als de activiteit "substantieel bijdraagt" aan een van de zes milieudoelstellingen, zonder ernstige afbreuk te doen aan de andere, en tegelijkertijd voldoet aan minimale sociale waarborgen</p>
Het DNSH-beginsel in EU-fondsen en de begroting	
<p>Interinstitutioneel akkoord (IIA) voor de EU-begroting 2021-2027</p>	<p>Het akkoord bevat een verwijzing naar het 'do no harm'-beginsel van de Europese Green Deal om ervoor te zorgen dat het geld uit de begroting, de Europese Unie er niet van</p>

	<p>weerhoudt haar klimaat- en milieudoelstellingen te halen.</p>
<p>Communication on Better Regulation (Mededeling voor een betere regelgeving)</p>	<p>Een van de verbeteringen in de mededeling stelt dat <i>het 'do no significant harm'-beginsel bij alle beleidsmaatregelen in acht wordt genomen, overeenkomstig Europese Green Deal.</i></p>
<p>Werkdocument van de diensten van de Commissie over de architectuur voor klimaatmainstreaming in het meerjarig financieel kader 2021-2027</p>	<p>Het werkdocument van de diensten van de Commissie over de architectuur voor klimaatmainstreaming geeft aan dat alle activiteiten moeten voldoen aan het DNSH-beginsel van bijlage II. Zoals uiteengezet in bijlage II, ongeacht de toepasselijke klimaatcoëfficiënt.</p>
<p>Verordening (EU) 2021/241 - Faciliteit voor herstel en veerkracht (FHV)</p>	<p>De verordening tot instelling van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (FHV) stelt dat het DNSH-beginsel als een horizontaal beginsel en als subsidiabiliteitscriterium voor herstel- en veerkrachtplannen (PHV's) in acht moet worden genomen: geen enkele maatregel in een plan voor herstel en veerkracht (PHV) mag ernstige afbreuk doen aan een milieudoelstelling in de zin van artikel 17 van de Taxonomieverordening. Artikel 5, lid 2 stelt dat "de faciliteit alleen maatregelen ondersteunt die het DNSH-beginsel eerbiedigen". De faciliteit ondersteunt enkel maatregelen die het ernstige-afbreukverbodsbeginsel eerbiedigen."</p> <p>Hetzelfde geldt voor REPowerEU, het noodplan van de Europese Unie om een einde te maken aan de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen en de klimaatcrisis te bestrijden. Het RePowerEU-plan bouwt voort op de faciliteit voor herstel en veerkracht om specifieke RePowerEU-maatregelen te integreren in bestaande nationale PHV's van de lidstaten. Het DNSH-beginsel moet daarom ook voor deze maatregelen worden nageleefd.</p>

	<p>De toepassing van het DNSH-beginsel in de FHV is beschreven in de technische richtsnoeren van de Europese Commissie.</p> <p>De toepassing van het DNSH-beginsel in REPowerEU is beschreven in een mededeling met richtsnoeren van de Commissie.</p>
<p>Verordening (EU) 2021/1060 - gemeenschappelijke bepalingen</p>	<p>Deze verordening legt gemeenschappelijke bepalingen vast voor acht fondsen (samen goed voor een derde van de Europese begroting):</p> <ul style="list-style-type: none"> • het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) • het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) • het Cohesiefonds • het Fonds voor een rechtvaardige transitie (JTF) • het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur (EFMZV) • het Fonds voor asiel, migratie en integratie (AMIF) • het Fonds voor interne veiligheid (ISF) <p>het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visumbeleid (BMVI) DNSH is opgenomen in artikel 9 van de verordening over de 'horizontale beginselen': <i>“De doelstellingen van de fondsen worden nagestreefd met als doel het bevorderen van duurzame ontwikkeling als bedoeld in artikel 11 VWEU, rekening houdend met (...) het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen'.”</i></p> <p>De Commissie heeft een toelichting opgesteld over de toepassing van het 'do no significant harm' beginsel in het kader van het cohesiebeleid (EFRO, ESF+, Cohesiefonds en Fonds voor een rechtvaardige transitie).</p>
<p>Verordening (EU) 2023/955 - Sociaal Klimaatfonds</p>	<p>Artikel 7 van de Verordening tot oprichting van een sociaal klimaatfonds stelt dat "uit het fonds alleen maatregelen en investeringen worden</p>

	<p>gesteund die in overeenstemming zijn met het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' in de zin van artikel 17 van Verordening (EU) 2020/852.”</p> <p>Volgens de verordening zal de Europese Commissie technische richtsnoeren publiceren, toegesneden op het toepassingsgebied van het Fonds, over de conformiteit van maatregelen en investeringen met het DNSH-beginsel. Op 18 juni 2024 heeft de Commissie het ontwerp van de DNSH-richtsnoeren gepubliceerd voor openbare raadpleging tot 13 augustus.</p>
<p>Verordening (EU) 2021/523 - InvestEU</p>	<p>De InvestEU-verordening vereist dat te financieren activiteiten een duurzaamheidstoets ondergaan. Artikel 8, lid 6, van de verordening bepaalt: “«De Commissie ontwikkelt richtsnoeren inzake duurzaamheid die, in overeenstemming met de milieudoelstellingen en -normen en de sociale doelstellingen en normen van de Unie en met passende inachtneming van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen”, dit mogelijk maken»</p> <p>De "Richtsnoeren voor de duurzaamheidstoets" operationaliseren het DNSH-beginsel voor steun uit het InvestEU-fonds</p>
<p>Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (herschikking)</p>	<p>Artikel 33.2.d van de Financiële regels bepaalt dat: “<i>In overeenstemming met het beginsel van goed financieel beheer staan bij de besteding van kredieten prestaties centraal en daartoe: (...) (d) worden de programma’s en activiteiten, waar dit haalbaar en passend is, overeenkomstig de relevante sectorspecifieke regelgeving, uitgevoerd met het oog op de verwezenlijking van de daarin vastgestelde doelstellingen zonder ernstige afbreuk te doen aan de volgende milieudoelstellingen: de mitigatie van klimaatverandering, de adaptatie aan klimaatverandering, het duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen, de transitie naar een circulaire</i></p>

	<p><i>economie, de preventie en bestrijding van verontreiniging en de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen, zoals bepaald in artikel 9 van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad”.</i></p>
Het DNSH-beginsel in andere context	
<p>8ste Milieuactieprogramma tot 2030 (2022)</p> <p>Het achtste Milieuactieprogramma tot 2030 Tussentijdse evaluatie - De weg naar een groene, rechtvaardige en inclusieve transitie voor een duurzaam Europa, conclusies van de Raad</p>	<p>Paragraaf 10: “In het kader van de maatregelen ter uitvoering van het 8e MAP, zoals initiatieven, programma’s, investeringen, projecten en overeenkomsten, moet rekening worden gehouden met het in artikel 17 van de taxonomieverordening vastgestelde beginsel “geen ernstige afbreuk doen.”</p> <p>Artikel 3 (d) (iv): “Om de in artikel 2 uiteengezette prioritaire doelstellingen te verwezenlijken, ondernemen de Commissie, de lidstaten, de regionale en lokale autoriteiten en belanghebbenden, naargelang het geval, de volgende actie: (...)de geïntegreerde aanpak van beleidsontwikkeling en -uitvoering versterken, met name door: (...)het vaststellen van een “eerst over duurzaamheid nadenken”-benadering, onder meer door waar relevant de SDG’s te integreren in de richtsnoeren voor betere regelgeving en de toolbox voor betere regelgeving, alsook het stroomlijnen en in de praktijk brengen van het “berokken geen schade”-beginsel;”</p> <p>Op de vergadering van de Raad van 17 juni 2024 verzocht de Raad de Commissie om een wetgevingsvoorstel in te dienen voor de toevoeging aan het 8e MAP van een bijlage met acties voor de periode na 2025, om de continuïteit en ambitie ervan te handhaven, rekening houdend met deze conclusies en de resultaten van de tussentijdse evaluatie;” waarvan de volgende paragraaf 51: “De Raad roept de Commissie en de lidstaten op de bestaande wetgeving en maatregelen uit te</p>

	voeren en te handhaven, rekening houdend met het beginsel “geen ernstige afbreuk doen”;
Milieuvriendelijke subsidies (Environmentally Harmful Subsidies (EHS))	Het ‘ Guidance document for reporting of non-energy EHS ’ geeft aan dat een subsidie schadelijk voor het milieu is wanneer deze afbreuk doet aan een van de zes milieudoelstellingen zoals omschreven in artikel 9 van de Taxonomieverordening: (1) beperking van de klimaatverandering, (2) aanpassing aan de klimaatverandering, (3) duurzaam gebruik en bescherming van water en mariene hulpbronnen, (4) overgang naar een circulaire economie, (5) preventie en bestrijding van verontreiniging en (6) bescherming en herstel van biodiversiteit en ecosystemen.
Milieunormen en sociale normen van de Europese Investeringsbank (European Investment Bank Environmental and Social Standards)	Het DNSH-beginsel wordt genoemd in verschillende normen van de EIB, bijvoorbeeld in norm 1 "Milieugerelateerde en sociale effecten en risico's": “Deze norm is van toepassing op alle projecten die aanzienlijke milieu-, klimaat- en/of sociale effecten en risico's inhouden. Met deze effecten en risico's moet in een zo vroeg mogelijk stadium van de plannings- en besluitvormingsprocessen rekening worden gehouden, onder andere om te zorgen voor consistentie met de principes en vereisten van "Do Not Significant Harm" (DNSH) en "Minimum Safeguards" (MS).”

Het DNSH-beginsel in federale initiatieven

Initiative	Description of DNSH application
Budgettaire instrumenten	
<p>Nationaal plan voor herstel en veerkracht (Federal Resilience and Recovery Plan)</p>	<p>De federale regering heeft beslist om de toepassing van het DNSH-beginsel, dat vereist is voor maatregelen gefinancierd door de Europese faciliteit voor herstel en veerkracht (FHV), uit te breiden tot alle maatregelen gefinancierd door het federaal herstelplan.</p> <p>De toepassing van het DNSH-beginsel voor maatregelen gefinancierd uit de federale begroting is vergelijkbaar met de toepassing van het DNSH-beginsel in het kader van de FHV.</p>
Federale financiële vectoren¹⁷ en instrumenten	
<p>Groen OLO-kader van het Federaal Agentschap van de Schuld</p>	<p>Binnen het nieuwe Groen OLO-kader werd een DNSH-toets uitgevoerd voor 2 economische activiteiten (6.1 "Interstedelijk personenvervoer per spoor" en 6.14 "Infrastructuur voor spoorvervoer", die samen het grootste deel van de uitgaven vertegenwoordigen) door na te gaan of ze voldoen aan de technische DNSH-onderzoekscriteria van de Gedelegeerde Klimaatwet voor klimaatmitigatie in de categorie Schoon vervoer.</p>
Fiscale instrumenten	
<p>Wet van 12 mei 2024 houdende diverse fiscale bepalingen</p>	<p>De wet van 12 mei 2024 bepaalt dat een verhoogde belastingaftrek kan worden verkregen voor een reeks investeringen die bij koninklijk besluit zijn vastgesteld (zie artikel 69/1). De wet bepaalt ook in het nieuwe artikel 69/3 dat <i>"de investeringsaftrek bedoeld in artikel 69/1 niet wordt toegekend indien de investering onredelijke schade toebrengt aan het milieu of indien ze niet overeenstemt met een investering die voorkomt op de overeenkomstige lijst"</i>.</p>

¹⁷ Met federale financiële vehikels bedoelen we de federale investerende publieke entiteiten die (in)directe publieke activa onder hun controle hebben.

Regelgevende instrumenten	
Effectenbeoordeling van de regelgeving	Een effectenbeoordeling van de regelgeving een voorafgaande beoordeling van de mogelijke gevolgen van een regelgevingsinitiatief voor de 17 doelstellingen voor duurzame ontwikkeling (SDG's). Het kader voor deze beoordeling vereist naleving van het DNSH-beginsel door de SDG's te koppelen aan de zes milieudoelstellingen van de EU.
Wet van 15 januari 2024 houdende de organisatie van het federale klimaatbeleid en Koninklijk besluit van 16 juni 2024 betreffende de implementatie van het evaluatie-, opvolgings- en rapporteringsmechanisme voor de financiering van het federale klimaatbeleid	Het Koninklijk besluit voorziet in artikel 3 §1 °8 een DNSH-toets als evaluatiecriterium voor financieringsverzoeken: “de impact op het leefmilieu en de overeenstemming van het DNSH-criterium met betrekking tot de milieudoelstellingen bedoeld in artikel 9 van Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader voor duurzame investeringen”